

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ВНУТРІШНЬОЇ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

О.В. Люта

(Україна, Суми, Сумський державний університет)

Інтеграція України у європейський освітній простір вимагає гармонізації української вищої освіти з освітніми системами Європейського Союзу. Ці тенденції призводять до необхідності побудови системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти як на національному рівні, так і на рівні кожного закладу вищої освіти України. На сьогоднішній день саме гарантія якості освіти є однією з найважливіших умов для визнання вищої освіти в академічному середовищі та на ринку праці.

Проблема забезпечення якості у вищій освіті стала актуальною для освітнього середовища з кінця 20 століття. На сьогоднішній день основну відповідальність за забезпечення якості освіти несуть, перш за все, заклади вищої освіти. В 2015 році були прийняті Стандарти та рекомендації забезпечення якості у Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015), основним призначенням яких є сприяння кращому розумінню якості навчання і викладання у різних країнах і серед усіх зацікавлених сторін.

Процес побудови внутрішніх систем забезпечення якості розпочався в Україні після імплементації Закону України «Про вищу освіту», в якому зазначається, що заклади вищої освіти повинні мати внутрішню систему забезпечення якості. Ця система повинна включати в себе наступні процедури та заходи: визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти; здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм; щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників закладу вищої освіти; забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників; забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу за кожною освітньою програмою; забезпечення наявності інформаційних систем; забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації; забезпечення дотримання академічної доброчесності.

В останні роки в Україні проведено низку соціологічних досліджень з метою аналізу сучасного стану системи забезпечення якості у вищій освіті в цілому та внутрішніх систем забезпечення якості вищої освіти зокрема.

Дані проведених досліджень свідчать про те, що:

1. У більшості вітчизняних закладах вищої освіти після прийняття Закону України «Про вищу освіту» розпочалися процеси формування внутрішньої системи забезпечення якості. Однак, досить часто ці процеси носять суто формальний характер без чіткого розуміння вимог ESG 2015.

2. Нормативні акти закладів вищої освіти щодо регламентування внутрішньої системи забезпечення якості носять переважно фрагментарний характер, не узгоджені між собою, що відповідно не дає можливості говорити про існування скоординованої системи.

3. При формуванні, розгляді та моніторингу освітніх програм у більшості закладів вищої освіти відсутня участь зовнішніх стейкхолдерів – роботодавців та випускників. Перевага, як правило, надається внутрішнім стейкхолдерам (викладачам та адміністрації).

4. Незначна частина вищих навчальних закладів використовують опитування студентів щодо якості: організації освітньої діяльності, освітніх програм та окремих освітніх компонентів. Більшість ЗВО не здійснюють оцінку часу, витраченого здобувачами вищої освіти на вивчення курсів, а також аналіз їх суб'єктивної оцінки навчального навантаження.

5. Інформація, представлена на сайтах більшості ЗВО є досить обмеженою, зокрема, відсутні дані щодо освітніх програм, їх окремих компонентів, описи навчальних дисциплін, дані про викладачів, які працюють в рамках програм. Обсяг, якість та об'єктивність інформації, що надається, не може забезпечити потреби всіх зацікавлених сторін.

В сучасних умовах основним завдання кожного закладу вищої освіти є підготовка висококваліфікованих фахівців, конкурентоспроможних на ринку праці, компетентних, відповідальних, які вільно володіють своєю професією, орієнтуються в суміжних сферах діяльності, здатних до ефективної професійної діяльності на рівні світових стандартів, готових до постійного професійного зростання, соціальної та професійної мобільності. Тому забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти на сьогоднішній день має перетворитися на ключовий пріоритет подальшого розвитку закладів вищої освіти України.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ:

1. Про вищу освіту [Електронний ресурс]: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII/Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>. – Назва з екрана.

2. Європейські стандарти та рекомендації забезпечення якості у Європейському просторі вищої освіти [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://https://enqa.eu/indirme/esg/ESG%20in%20Ukrainian_by%20the%20British%20Council.pdf. – Назва з екрана.

3. Quality Assurance in Higher Education Institutions in Ukraine through the prism of European Guidelines and Standards ESG 2015. Edited by Mariusz Mazurkiewicz. (2016). Resource document. https://depot.ceon.pl/bitstream/handle/123456789/11264/publication_1p.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

4. Mazurkiewicz, M. Internal Quality Assurance System for the Higher Education: Experience of Ukraine and Poland [Text] / M. Mazurkiewicz, O. Liuta, K. Kyrychenko // Business Ethics and Leadership. - 2017. - Vol.1, Issue 4. – P. 74-83.

5. Впровадження локальних систем управління якістю в українських університетах:

Аналітичний звіт/За заг.ред.Т.В.Фінікова, В.І.Терещука; Міжнарод.благод.Фонд
«Міжнародний фонд досліджень освітньої політики». – К.: Таксон, 2018. – 88 с.